

Miquel Barceló viatja en el temps al Festival d'Avinyó amb 'Terramare'

FRANCK COUVREUR

L'artista mallorquí protagonitza tres exposicions inèdites que han marcat la cita teatral i estaran obertes fins al novembre.

L'objecte més fotografiat, i tocat, durant el Festival d'Avinyó 2010 que s'acaba el 27 de juliol ha estat sens dubte el "Gran elefant dret", l'escultura en bronze instal·lada per Miquel Barceló (Felanitx, 1957) a la plaça del Palau dels Papes. Com a element simbòlic, que relliga les tres exposicions de l'artista mallorquí que es mantindran obertes fins al 7 de novembre, aquest elefant invertit i que s'aganta per la

trompa aconsegueix cridar l'atenció d'aquell públic que desconeix el pintor i que possiblement no visitaria els espais tancats i tota aquella gent del món de teatre que a desenes de milers s'han passejat durant les tres setmanes del festival d'espectacle en viu més important d'Europa.

És, a la vegada, la contribució irònica i espiritual de Barceló a una ciutat que conserva el seu llegat medieval de quan era la capital papal. La intervenció

més comentada ha estat la disposició del mallorquí de les seves ceràmiques i escultures gegants a la Gran Capella del Palau dels Papes, allà on Picasso va efectuar uns forats a la paret en una altra exposició l'any 1970 considerada per alguns com un anatema. Barceló ha aprofitat els mateixos forats per a penjar els seus rostres d'argila fets al nou forn que ha adquirit al poble illenc de Vilafranca de Bonany. Però sobretot ha col·locat les seves particulars màscares en forma de peix a les tombes dels papes, els cardenals i els reis. Un altre tipus d'irreverència.

De fet, en una entrevista al monogràfic que li dedica la revista *Connaisance des Arts*, l'artista reconeix que ha creat una escenografia a la Gran

Capella com si fos un camp de futbol: a l'altre extrem de l'altar, hi ha el mateix elefant invertit de la plaça però en la seva fase anterior de guix; enmig, les estàtues de terra cuita que representen els jugadors; i, a les parets laterals, aquelles cares que figuren els espectadors i restes del mural de la multiplicació dels pans i els peixos de la catedral de Mallorca com si fossin cartells publicitaris. Les sagristies annexes, amb les tombes i les màscares, serien els vestidors i les taules de massatge.

Aquesta és la part "Terra" d'una exposició múltiple que té el seu complement "Mare" al palau del setcents que ocupa la Col·lecció Lambert, el museu contemporani del col·leccionista Yvon Lambert, que posseeix galeries a París

i a Nova York i va organitzar la primera exposició de Barceló a la capital francesa l'any 1983. Amb motiu del desè aniversari de la Col·lecció Lambert, es va pensar a reunir l'obra recent de l'artista des de l'any 2000 i posar-se d'acord amb l'ajuntament d'Avinyó per a les mostres al Palau dels Papes i al Petit Palais. En aquest últim espai, que ha reconvertit l'antiga residència dels cardenals en un museu de les arts primitives francesa i italiana, s'ha traslladat temporalment una part important del fons gòtic de l'illa de Mallorca, en una altra connexió entre la ciutat dels papes i el període en què Palma va ser capital d'un regne independent i els seus reis van visitar Avinyó. Barceló ha participat en la selecció de les obres dels segles XIV i XV i també hi exposa algunes de les seves teles menjades pels tèrmits a la seva casa africana de Mali. En total, un recorregut en el temps i l'espai amb majoria d'obres inèdites.

"El concepte del festival d'aquest any es troba en la dramaturgia de l'exposició de Barceló perquè la seva pintura contemporània dialoga amb la pintura del segle XIV de Mallorca. Amb aquestes obres de terra, que no sabem ben bé de quin temps procedeixen. És un diàleg amb les pedres del palau i les tombes dels papes. Un diàleg molt estrany entre aquests dos temps, que no sabem si pertanyen al passat o al present", reflexiona el codirector del Festival d'Avinyó, Vincent Baudriller, sobre la intervenció de Barceló, que ja va ser protagonista al festival 2006 amb la *performance* "Paso doble" conjuntament amb el coreògraf serbi-hongarès Josef Nadj. Una *performance* en la qual ambdós transformaven i es transformaven en un mur d'argila i que segueixen repetint arreu del món.

"L'altra característica comuna és l'escriptura musical. La programació d'enguany no segueix una dramaturgia narrativa. I és una cosa que està molt present en la pintura i les escultures de Barceló", continua trobant com a passarel·les Baudriller. "I també hi ha molt humor, com un *décalage*, de voler canviar els punts de vista. És el fet de posar elements estranys en un espai, en un temps, i en un espectacle per mirar les coses d'una altra manera".

El responsable del festival des de fa

set anys fa les comparacions amb els dos artistes associats de l'edició 2010: el director suís Christoph Marthaler i l'escriptor francès Olivier Cadiot. El primer va inaugurar el certamen al pati d'honor del Palau dels Papes amb l'obra creada per a l'ocasió, "Papperlapapp", que va fer fugir més d'un espectador per la seva visió descreguda de la història religiosa d'aquesta ciutat; mentre que el segon va participar en la posada en escena per part de Ludovic Lagarde d'un dels seus textos, "Què fer amb un niu?", on se satiritza una monarquia a l'exili en una estació d'esquí.

"El primer que vaig veure va ser el cartell i la màscara del peix, i ja em va interessar. No el coneixia abans, però m'atreu el seu humor. I també m'agrada aquesta simplicitat, feta a partir de maons", comenta per la seva banda sobre Barceló l'escenògrafa alemanya Anna Viebrock, que acompanya tots els espectacles de Marthaler des de fa dues dècades i que durant el festival va presentar una exposició de les seves maquetes. Viebrock va fer conèixer aquesta vegada al pati d'honor tombes simulades i un confessionari amb una rentadora i una nevera de coca-coles!

Quan es pregunta al coreògraf Josef Nadj, resident a França, sobre les exposicions de Barceló, respon que encara no ha tingut temps de veure-les. Va arribar a Avinyó més tard i encara prepara el seu espectacle "Els corbs", on balla al so d'un saxofonista. Però Nadj ens anuncia que segueixen amb la *performance* "Paso doble" i tenen cita l'any que ve al Japó.

Barceló, per la seva part, és aquests dies de trekking a l'Himàlaia, un dels seus nous destins. No ha assistit a la inauguració de la retrospectiva dels seus últims vint-i-cinc anys al CaixaForum de Barcelona, després d'haver passat per Madrid, ni tampoc a la mostra sobre els seus inicis al Centre d'Art Santa Mònica. El 14 de juliol, festa nacional francesa, tampoc era a Avinyó. Però Vincent Baudriller, com a codirector del festival, no dubtava a afirmar que, al concert preparat per l'organització a la plaça dels Papes, un més a ballar seria "l'elefant".

Vicenç Batalla
Avinyó